

Tartu rahu

2. veebruar aastal 1920, kell 00.45, hillisööl või õigemini õige varasel hommikutunnil kirjutasid Tartu linnas Eesti Demokraatliku Vabariigi Valitsuse ja Venemaa Sotsialistliku Föderatiivse Nõukogude Vabariigi Rahvakomissaride Nõukogu täievolilised esindajad, vastavalt Eesti poolt **Jaan Jaani p. POSKA**, **Ants Jaani p. PIIP**, **Mait Aleksandri p. PÜÜMANN**, **Julius Jüri p. SELJAMAA** ja **Jaan Heinrichi p. SOOTS** ning N.-Venemaa poolt **Adolf Abrami p. JOFFE** ja **Isidor Emanueli p. GUKOVSKY** alla rahulepingule Eesti ja Venemaa vahel. See oli oma olemuselt Eesti Vabariigi sünnitunnistus ja esimene rahvusvahelise õiguse kohane tunnustus iseseisvale Eesti Vabariigile.

Selle lepingu artikkel III määrab kindlaks riigi (riikide) piiri Eesti ja Venemaa vahel. Õiguslikus mõttes see kehtis (kehtib) ka täna. Selle artikli juures kaks märkust. Nendest märkus nr 1 on järgmine: "**Käesolevas artiklis kirjeldatud piirid on määratud punase värviga selle artikli esimest lisa moodustaval kaardil (mõõt kolm versta tollis). Lahkumineku korral teksti ja kaardi vahel on otsustav tähtsus tekstil.**" 1945. aastal olevat Moskva Kremli pearövel Jossif Džugašvili, kellele rohkem meeldis, et teda kutsutaks „terasmehiks“, ehk Staliniks, samuti punase pliatsiga tõmmanud suvalise joone kaardile märkimaks nn „Eesti NSV“ piiri selle sama Vene Nõukogude Föderatiivse Sotsialistliku Vabariigiga. Ei mingeid läbirääkimisi, ei mingit teksti ega mingit probleemi. Röövel kasutas lihtsalt vallutaja positsiooni. Ja keegi ei julgenud teda takistada ega isegi mitte noomida. Ja ilmselt ei julgeta ka selle röövriigi tänaseid juhte, kes püüavad olla oma kunagise „suure juhi ja õpetaja“ järglased, veel tänagi keegi peatada ega takistada. Ilmselt nii kohutav on selle mägiröövli verine mälestus, mille kõrval ka Pol Poth ja natsi-Saksamaa tublisti varju jäävad. Ja kui ikka püksis on rohkem kui peas, küllap siis tulebki alandlik ja allaheitev olla. Küllap ka 700 aastat orjapõlve on geenidesse oma jälje jätnud ja kaugeltki mitte kõigil pole Tasuja geene kaasa antud. Pealegi tuleb olla sõnakuulelik ka uute peremeeste suhtes, sest muidu viimaks enam ei kiidetagi?

Mida aga arvab rahvas või selle üksikud esindajad oma esivanemate verrega võidetud maa loovutamise röövli? Loeme: Tallinna ülikooli riigiteadlane **Hindrek Lootus** leiab, et Eesti-Vene piirilepingu sõlmimine on praegu eelkõige Venemaa huvides ja Eesti võiks

sellele omapoolseid tingimusi seada. Ta lisab, et juriidiliselt loovutame me ise Petserimaa. Tsitaat: „Isiklikult minu jaoks on teema samuti piisavalt emotsionaalne ning need emotsioonid kalduvad pigem selle poole, et jätta see leping sõlmimata. Või kui sõlmida, siis teistsugustel tingimustel, kui on siiani jutuks olnud. Samas saan kaine mõistusega aru ka piirilepingut pooldavatest argumentidest ning aksepteerin nii neid kui nende esitajaid, jäädes samas siiski oma isiklike seisukohtade juurde.“ Hindrek Lootus illustreerib oma mõtteid veel näitlikult järgmise looga: Justkui keegi varastaks meilt auto – ning siis läheme ja vormistame tagantjärele kinklepingu, millega omandiõiguse ka juriidiliselt ära anname. Et ega tõpralt niikuinii midagi tagasi ei saa ja kui kinklepingut ei sõlmi, siis äkki murab järgmisena juba korterisse sisse või tuleb lausa elu kallale. Aga kui leping sõlmitud, äkki siis ei tule, vaid rahuldub sellega, mis juba olemas. Veel leiab riigiteadlane, et piirilepingut vajab praegu Venemaa, mitte Eesti. Ta püstitab küsimuse, miks me **El peaks** Petserimaad juriidiliselt loovutama? Ja vastab - eelkõige sellepärast, et sellega võtame endalt suuresti võimaluse tulevikuks neid alasid tagasi nõutada, kui olukord ootamatult varem või hiljem peaks meile soodsaks pöörama. Ajalugu on teatavasti täis selliseid ootamatuid pöörded. Üksainus näide: kes oleks aastal 1982 äärmuslikumaski unenäos osanud ette näha, et kümme aastat hiljem on tol hetkel oma võimsuse tipul olnud NSVL maailma kaardilt täiesti kadunud? Tõsi, igasugune leping on oma olemuselt kõigepealt tükk paberit ja nii nagu Venemaa on läbi kogu oma ajaloo kõrvõimalikke lepinguid tühistanud ja ignoreerinud, kui see talle iganes kontimööda ja kasulik on olnud, võib seda teha ka Eesti.

Kadri Liik olevat kunagi öelnud umbes nii: «Eesti ei loovutanud Petserimaad venelastele, vaid Stalin võttis selle meilt jõuga ning meil ei ole kahjuks olnud jõudu seda tagasi võtta». Nii ta paraku on, aga see käib ikkagi vaid piiri faktilise oleku kohta. Tuntud ajakirjanik **Ahto Lobjakas** on aga avaldanud järgmisi mõtteid ja seda 2012. aastal. „Tulemus, mida Venemaa taotleb, näib olevat igasuguse viite puudumine Tartu rahule. Seda mõtet kandis 2005. aasta alguses väljapakutud deklaratsioon kahe rahva «jagatud ajaloo»». Sama kordus allkirja tagasivõtmisel lepingult pärast seda, kui riigikogu oma deklaratsioonis rahuleppele viitas. **Vaid Tartu rahu puudumine**

võiks hoobilt lahendada kõik Moskva mured, mis puudutavad territooriumit, kompensatsiooni, kodakondsust – aga üle kõige suhete sümboolset hierarhiat. Teravalt torkab silma, et Eesti valitsus pole selgelt välja öelnud oma seisukohta. Ähmasust ei saa seletada läbirääkimissituatsiooniga, sest **Tartu rahu** kehtivus ei saa olla läbirääkimisobjekt. Eesti (taas)olemasolu, tegutsemise loogika ja kogu ajalooline enesemääratlus on rajatud Tartu rahule. Piirilepe ilma viiteta Tartu rahule tähendaks viimasest eemaldumist, kirjutas 2005. aastal õiguskantsler **Alar Jõks**, õigusteaslane **Lauri Mälksoo** kirjutas siis, et ainus alternatiiv praegusele saaks olla **Tartu rahu** mainimine piirileppe enda tekstis. Valitsus peaks nüüd taaskinnitama toonast iseenesestmõistetavust. Küsimus on Eesti staatuses – Tartu rahu kalevi alla panek kinnitaks meie enda ammust nurinat, et Venemaa ei kohtle meid kui võrdset. Ei saagi kohelda, kui me nõustu- me iseseisvust lugema aastast 1991, kui me ise loobume oma ajaloo ilmasambast – seda nii erinevalt Soomest.“

Ja mida ütles aasta isa **Aldo Kalsi** 10. novembril 2013. a. Estonia kontserdisaalis peetud tänukõnes muuhulgas: „... Tahaks soovida, et meie tulevased isad, aga ka tulevased emad saaksid koopingist kaasa arusaama Eesti ajaloo vähemalt neljast alustalast. **Need on Eesti Vabariigi põhiseadus, Tartu rahuleping, riigi õiguslik järjepidevus ja territoriaalne terviklikkus.** Ajaloo teemaga tahan ma jõuda aastasse 1940, mil me kaotasime oma riikliku iseseisvuse, aga 1944. ja 1945. aastal lõigati Eesti küljest ära osa Petseri ja Viru maakonnast. See maa-ala on üsna suur, võrdne Saaremaaga. Meie omaaegne isade põlvkond tunnistas 22 aastat tagasi, 12. septembril 1991 Eesti Vabariigi Ülemnõukogus õigustühiseks kõik omaaegse

Eesti NSV Ülemnõukogu presiidiumi otsused, mis käsitlesid piiriküsimust. Näib nii, et praegu me ei liigu samas suunas. Me ei järgi omaenda riigi seadusandliku organi ettekirjutusi, vaid valmistume loovutama rahvusvaheliselt tunnustatud Eesti Vabariigi territooriumi, mis praegu on ka Euroopa Liidu territoorium. See on suur tragöödia tuhandetele isadele ja vanaisadele, kelle kodud on Piusa ja Narva jõe taga, ajaloolisel Setumaal ja Eesti Ingerimaal...“

Käesoleva aasta 2. veebruaril korraldati samas saalis Eesti Kaitseväge ja Eesti Meestelaulu Seltsi poolt aktus, kus vahe- tekstides esitati katkendeid nii Tartu rahulepingu sõlmimise kaasaegsete mälestustest kui ka rahulepingu tekstist endast ja sümboolselt märgiti maha ka selles lepingus kirjeldatud riigipiir, mis heideti õhupallina kõrguste poole. Ka see oli rahva arvamus Tartu rahu ja sellega rahvusvahelise õiguse kohaselt kinnitatud riigipiiri kohtlemise suhtes. Aktusel osales Põllumajandusülikooli meeskoori GAUDEAMUS kõrval ka meeskoor SAKALA Viljandist, kus laulab pea kümme-konkond kaitseliitlast Sakala malevast.

Eesti põllumajandusminister ja Kaitseliidu Sakala maleva pealiku abi **Helir-Valdor Seeder** on üks vähestest Eesti poliitikust, kes ütleb avalikult välja, et uue Eesti-Vene piirilepingu sõlmimine sellisel kujul ei ole mõistlik ega vasta Eesti huvidele. Pikem kirjutis tema seisukohtadest on avaldatud ajalehes Postimees 11. aprillil 2013. aastal. Olulisemaid nopeid tema seisukohtadest: „Tunnistan, et juba 2005. aastal, riigikogu liikmena, toetasin preambula lisamist lepingusse lootuses, et piirileping sellise piiri kulgemisega jääb sõlmimata. Ma ei olnud oma mõtetega ükski, mõnigi teine riigikogu liige lähtus preambula toetamisel samast lootusest. Vaatamata preambula lisamisele hääletasid neli tolaeagset Isamaliidu

liiget – Tõnis Lukas, Andres Herkel, Peeter Tulviste ja mina piirilepingu ratifitseerimisele vastu. Venemaa käitumine oli ettearvatav ja uut piirilepingut pole tänaseni. Põhjus on ju kõigile arusaadav - Venemaa ei tunnusta Tartu rahulepingu konkreetset piirijoont ega 1918. aastal asutatud Eesti Vabariigi riiklikku järjepidevust. Iga vastavasisuline avaldus on Venemaale täielikult vastuvõetamatu. Seega soovisime sõlmida kahepoolse piirilepingu riigiga, kes ei olnud ega ole jätkuvalt valmis tunnustama Eesti riiklikku järjepidevust. Preambula oli nagu lakmuspaber, mis seda kinnitas.“ Ja veel: „Meil puudub vähimgi vajadus oma põhimõtteid veel revideerida. Tegelikult oleme teinud suure vea andes teada, et oleme valmis piirilepingu lahti siduma Tartu rahulepingu põhimõtetest. Eesti loobumine preambulaga piirileppest süvendab Venemaa poliitikutes kindlust, et nad on õigel teel, kui ei tunnusta Tartu rahulepingut ega Eesti okupeerimist 1940. aastal. Tuleb olla ainult kannatlik ja järjepidev oma poliitikas. Venemaa pole 20 aasta jooksul teinud ühtegi omapoolset vastutulekut piiriläbirääkimistele. Täna loobume territooriumist, homme TÜ varadest, ülehommepresidendi ametirahast ja seejärel Tartu rahulepingu põhimõtetest - ikka reaalspoliitilistel ja praktilistel kaalutlustel, et me niikuinii midagi tagasi ei saa ja oluline on hoida naabrighaid majanduspoliitilisi suhteid. Tegelikult pole kunagi Eesti-Vene suhted sõltunud Eesti-poolsest tegevusest ja tahtest, vaid Venemaa poolsest huvist või rahvusvahelisest olukorrast. Meil puudub vajadus Tartu rahulepingut jagada õiguslikeks aspektideks ja tehniliseks piirilepinguks ning jätta Venemaale õigus osasoo- du tõlgendamata Tartu rahulepingu õiguslike aspekte. Eesti riiki, mis asutati 1918. aastal ning taastati õigusliku järjepidevuse alusel, on tunnustanud

enamus maailma riike ning rahvusvahelised organisatsioonid ÜRO, EL, NATO jt. Me ei tohi anda võimalust muuta senist Tartu rahulepingu tähendust, mis toetub rahvusvahelisele õigusele.“

Ning lõpetuseks veel teadmine, et meid toetavad ka need eestlased, kes nõukogude terrori eest põgenesid ja vabaduses endile uue kodu rajasid nagu ka nende tuhanded järglased. 15. juulil 2013 avaldas Eesti Päevaleht Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu pöördumise Eesti Vabariigi avalikkuse, valitsuse, Presidendi ja Riigikogu poole seisukohaga, et siiani pole toimunud piisavat/laiemat avalikku arutelu uue piirilepingu sisu ja selle rakendamise tagajärgede osas.

Nad leiavad, et piirilepingu sõlmimisel ja võimalikul ratifitseerimisel Riigikogus tuleb esmalt lähtuda Eesti Vabariigi õiguslikust järjepidevusest. 1991. aastal taas iseseisva Eesti juhid kohustusid järgnema 1920. a. Tartu Rahulepingut ja sellejärgset piiri. Uus piirileping seda ei käsitle. Tundub, et uue piirilepinguga on tänane valitsus palju ära andnud ning pole midagi vastu küsinud, nagu 1918. a. väljakuulutatud Eesti Vabariigi de jure kehtivust, võõrriigi agressiooni ja okupatsiooni tunnustamist, kultuurivarasid, kompensatsiooni Eesti Vabariigi territooriumi ja eraisikute omandi kaotamise eest, jne. **Uus piirileping Venemaaga pole ainult paari võimuerakonna, mõne Riigikogu liikme või ministeeriumi ainupädevus.** Kuna Eesti-Venemaa piirileping ja merealade piiritlemise leping saavad otseselt mõjutama sadade tuhandete eestimaalastele eluolu järgmiste aastakümnete jooksul soovime, et tänane Eesti Vabariigi valitsus annaks kõikidele Eesti Vabariigi kodanikele üle kogu maailma võimaluse antud arutelu osa võtta, oma sõna sekka öelda ja antud küsimuses seisukohta avaldada. Seetõttu soovime, et pärast laiemat avalikku arutelu järgneks piirilepingu ja merealade piiritlemise lepingu kohta kogu rahva arvamus küsitlemine. Usume, et ainult kogu rahva arvamust teades saab piirilepingu küsimus lahendatud läbipaistvusega ja täieliku legitiimsusega.

Selle pöördumise tervikteksti avaldas ka Oma Maa. Kõik eeltoodu on aga seni läinud „kurtummadele ja kottpimedatele“ sest meie „valitsejad“ teavad, et parim viis tüütutest häirijatest lahti saamiseks on **NENDE IGANOREERIMINE!** Aga sellele on ka võimalus vastata põhimõttel „vorst – vorsti vastu!“

OMA MAA

Viljandi, veebruar 2014

Veebruar – Eesti jaoks oluline kuu

Tõepoolest, veebruar on Eesti Vabariigi sünnikuu. Kuulutati ju 23. veebruari õhtul Pärnus, tollase Endla teatri rõdu esimest korda ja järgmisel päeval pea kõigis teistes Eestimaa linnades ja suuremates valdadeski „Manifest kõigile Eestimaa rahvastele“, millega Eesti kuulutati „iseseisvaks demokraatlikuks wabariigiks“. See oli olulise tähtsusega ja pea põhiseaduslik akt, alus riigi tekkimiseks. Aga ega väikestel pole suurte kõrval ja nende keskel kunagi lihtne olnud olla ja nii oli see ka tookord. Keiserliku Saksamaa sõjavägi, kes jätkas I Maailmasõja võitlusi ja soovis Nõukogude Venemaale survet avaldada Brest-Litovski rahulepingu sõlmimiseks Saksamaa tingimustel, korraldas desandri Saaremaale ja sealt liikusid väed edasi Eesti mandrile suunaga Narva poole, et ohustada Venemaa pealinna Petrogradi. Saksa keisririik ei pidanud Eesti iseseisvust ega manifestis avaldatud erapooletust miskiks ja okupeeris Eesti, kui „Venemaa territooriumi“. Juba järgmisel päeval, 25. veebruaril oli Tallinn saksa vägede valduses, 28. veebruaril hõivati Rakvere ja 4. märtsil Narva. Eesti organisatsioonid suleti, kreiside ja linnade üle pandi valitsema saksa ohvitserid. Eestikeelse kooli asemel hakkas tegutsema saksakeelne kool. Tartus avati saksa ülikool. Koosolekute pidamine keelati. Juhtivad Eesti ühiskonnategelased vangistati, teiste hulgas ka Eesti Ajutise Valitsuse peaminister Konstantin Päts, kes pääses Saksamaalt sõjavangilaagrist tagasi kodumaale alles 20. novembril 1918. a. Saksa okupatsiooni lõpetas revolutsioon Saksamaal novembrikuu alguses 1918. a. Saksa väed hakkasid Eestist ja ka mujalt Ida-Euroopa okupeeritud riikidest lahkuma. Sellega tekkis 1918. aasta sügisel Ida-Euroopas uus olukord, mida ruttas oma huvides ära kasutama bolševistlik Nõukogude Venemaa. Bolševistlike liidrite kavatsus oli mitte ainult tagasi saada Venemaa piiridesse need riigid, mis Saksa okupatsiooni all olid olnud, vaid taheti jõuda otse Saksamaa piirideni, et seal puhkenud revolutsiooni ära kasutada ja arendada seda üle Euroopa ikka bolševistlikus vaimus. See oli üsna suur sõjapoliitiline ülesanne ja miskipärast lootsid N.-Venemaa väejuhid seda saavutada mitte enama, kui ligikaudu 35 000 mehelise armeega, sest rohkem mehi lihtsalt nende kasutuses ei olnud. Nii kavatseti siis uuesti Vene impeeriumi rüppe pöörata kõigepealt eestlased, lätlased, leedukad, poolakad, ukrainlased ja küllap ka soomlased, kokku tollal mitte vähem kui 65 miljonit inimest. Kava oli muidugi rajatud suuresti ka sellele, et nimetatud rahvad ja riigid olid tol ajal enda kaitsemiseks väga puudulikult või koguni täiesti ette valmistamata. Ometi läks õnneks teisiti ja idiootlik maailmarevolutsiooni idee sai korraliku vastulöögi. Enamlased said peksta pea igal pool, kuhu nad oma nina pistsid. Vaid feodaalses Mongoolias ja Taga-Kaukaasia riikides suudeti noored demokraatiadid lämmatada punase terroriga. Eesti sai iseseisvaks riigiks, aga juba vähema kui 4 aasta pärast püüti meid jälle oma käpa alla saada, aga ka seekord ei läinud see veel korda. Õnneustegevus jätkus üksikute rahvuslike aferistide ja mõtlemisvõimetute kodanike kaasabil nn Kominterni juhtimisel, mis oli Moskva Kremli juhtidele vaid variorganisatsioon.

2. veebruar 1920. a. sai Eesti Vabariigi sünnitunnistuse vormistamise kuupäevaks. Sama dokumendiga sai esmakordselt teise riigi tunnustuse ka meie idanaabri uus riik. Eesti riik sai ametlikud piirid, mis rahukõnelustel Venemaad esindanute algse soovi kohaselt oleks idas pidanud kulgema laias laastus Rakvere – Peteri jõe- ja kindral Jaan Sootsile, keda tublisti toetasid Ants Piip, Julius Seljamäe ja dr. Mait Püüman, aga märgiti see piir lõpuks ikka maha paarkümme kilomeetrit Narva jõest ida poole ja kagus Setomaa piiridele.

Õiglase lepinguga saavutati Tartu rahu N.- Venemaaga tänu meie tollaste riigimeeste ettenägelikkusele, osavusele ja meelediklusele, millega kaitsti eesti rahva elulisi huve. Riigimeeste jõupingutused oleksid aga võinud jääda tagajärjetuks, kui nende kõrval ja selja taga poleks seisnud relvastatud rahvas ise, kes igat diplomaatilist sammu Tartus kaitstes kangelasliku ohvrimeelsusega rindel. Aga mida teevad meie tänased riigimehed?!

R.K.

Tartu kõnekoosolek 2. veebruaril 2014

„Rahu, ainult Tartu rahu“ – need olid Eesti Rahva Muuseumi direktori Tõnis Lukase lõpusõnad Tartu rahulepingu sõlmimisele pühendatud kõnekoosolekul Tartus 2. veebruaril 2014. Oma kõnes kutsus ta külla ka selle lepingu allkirjastajate järglasi teiselt poolt, andes neile kindla sõnaga ka teada, et meie oma järjepidevusest ei loobu ja Tartu rahust me ei loobu. „Tulge parem meie Tartusse külla, siis räägime“ arvas Tõnis Lukas.

Professor Helmut Piirimäe õnnetes koosolekule kogunenud rahvast ja soovis, et Eesti riiki jätkuks ka läbi aastasadade. Petserimaa esindaja oma sõnavõttus esitas küsimuse – kas riigi poliitikutid survestatakse nii nagu seda tehti 1939. ja 1940. aastal või on nad tõesti „jobud“, võttes eeskujuks Juhan Partsi sõnu. Sõnavõtja arvates tuleb tulevikus aeg, kus avalikustatakse, kas meie poliitikutel oli püstol kukla taga või karvane rusikas laua peal, et selgitada põhjus, miks meie poliitikutid praegu just nõnda käituvad. Suhtumine Petserimaasse on nagu uus orjakaubandus, kus poliitikutid võib inimese vara koos metsaga maha müüa või kinkida teisele riigile ilma omaniku nõusolekuta või siis taas mingi salalepingu alusel.

Tallinna rahvuslaste klubi esindaja Aare Pällin tunnustas koosviibijaid külma ilma

trotsimise pärast ja tuletas meelde, et meie vanemad ja vanavanemad sõdisid ka just selliste ilmadega Vabadussõjas. Ka tema vanaisa Hans Suurkuusk Viljandimaalt läks 24 aastase Vabadussõtta, osales Narva lahingutes ja sai haavata Võnnu all. Sõnavõtja esitas karmi küsimuse – „kas me tõesti reedame meie haavatute ja hukkunute mälestuse ja allkirjastame 18. veebruaril lepingu riigipiiri muutmiseks? Kas me muutume põhimõte-

teta ja sirgeseljata põhirahvuseks omal maal?“

Tartu Rahu Põlistamise Seltsi asutajaliige, kaitsepolitseimeister, Osvald Sasko mainis, et meie (s.o. rahva; toim. märkus) käest ei ole keegi küsinud, kas me tahame tühistada Tartu rahulepingut. Kuidas me saame Narva taguse maa ära anda, kas see ei olegi Eestimaa? Või Petserimaa?

On üsna ilmne, et väga paljud ei ole nõus selle riigipiiri, mis määrati kindlaks Tartu

rahulepinguga, muutmise ja järjekordse mõtetu järeleandmisega idapoolsele impeeriumi taastada ihkavale riigile. Need, kellele rahvas 2011. a. andis mandaadi riiki valitseda on rahva usaldust seekord küll kuritarvitanud.

Aga juuresolev pilt plakatite ja läheduses seisva politseiautoga räägib ehk palju rohkem. Selle kaastöö saatis Oma Maale koosolekust osa võtnud

Kerstin Käärrik

Paju lahingust on möödunud juba 95 aastat

Paju lahingu 95. aastapäeva tähistamiseks ühendati jõud Valga maavalitsus, J. Kuperjanovi jalaväepataljon, Valga linnavalitsus, Tõlliste vallavalitsus, Valga Isamaalise Kasvatuse Püsiekspositsioon ja Eesti ning Läti sõja-ajaloo klubid. Viimaste kaasabil korraldati 31. jaanuaril endise Paju mõisa väljadel näidislahing pealtvaatajatele. Sellele eelnes rahva kogunemine Valgas Jaani kiriku juures Põhja Poegade rügemendi võitlejate mälestustahvi juurde, kus toimus vaimulik talitus ja kuulati major Meelis Kivi sõnavõttu. Mälestustahvi juurde asetati ka lillekorvid. Seejärel suunduti Valga Vabadussõja mälestus-samba juurde kuhu asetati pärjad ja kus sõnavõttuga esines Valga linnaapea Kalev Härk. Tõlliste vallas, Paju lahingu monumendi juures viidi läbi suurem ettevõtmine selle ajaloolise lahingu meenutuseks. Kõlas Eesti Vabariigi hümn ja kokkutulnud said kuulda mitmeid sõnavõtte Paju lahingu tähtsusest ja kulgemisest. Lühikõnesid peeti ka Paju mõisa juures Soome vabatahtlike Põhja Poegade rügemendi võitlejate auks püstitatud mälestuskivi kõrval peale näidislahingu lõppemist. Päeva teises pooles jätkusid Paju lahingu meenutamisele pühendatud ettevõtmised ajalookonverentsiga Valga Kultuuri- ja Huvialakeskuses, mida juhatasid major Meelis Kivi ja pr. Esta Mets. Sisuks ikka ajalooline Paju lahing

ja teemadeks: „**Läti ja Eesti punakütid 1918–1920. Sarnasused ja erinevused**“, mille kandis ette Eesti Akadeemilise Sõjaajaloo Seltsi liige hr Hanno Ojalo; „**Käed külge ühiseks tööks – „Ühistöö“**“, pr. Merike Jürjo, Eesti Akadeemilise Sõjaajaloo Seltsi esinaine ettekandes; „**Eesti ja Punaarmee jõud ja kaotused Paju lahingus**“, ettekandjaks Tartu Ülikooli ajaloo doktorant hr Urmas Salo; „**Paju lahing pildis – unikaalsed maalid ja haruldased fotod jutustavad**“, mille kandis ette hr. Olev Teder, J. Kuperjanovi Seltsi esimees ning „**Isamaalise kasvatuse lätted**“ Memento Tallinna ühenduse juhatusel liikme, pr. Anne Eenpalu ettekandes.

Peale ajalookonverentsi toimus samas saalis ilus kontsert, kus esinesid **Eesti Kaitseväge orkester kolonelleitnant Peeter Saani juhatusel** ja külalistena **Kesk-Soome Reservväelaste Piirkonna meeskoor VINOSYÖTTÖ**. Väga heal tasemel musitseeriv Kaitseväge orkester esitas seekord ainult neid palu, mis olid loodud enne 1940. aastat ja kus lõpupalaks oli kunagise 3. jalaväerügemendi pidulik marss. Külalised, kes jõudsid Valka Kaitseliidu Sakala Maleva ja Viljandi meeskoori SAKALA koostöö partneritena, esitasid 9 Soomes laiemalt levinud Talve- ja Jätkusõja aegseid sõdurilaule ühehäälselt ja väikese instrumentaalansambli saatel sarnaselt sellele, kuidas

neid laule lauldi 70 või 75 aastat tagasi rinnetel, punkrites ja lahingute vaheaegadel. Sellega Soome tänini veel ainus reservväelaste koor hoiab elus mälestusi nendest sõjaveteranidest, kes võitlesid Soome vabaduse ja iseseisvuse eest ja tegid seda väärikalt ja tulemuslikult, ehkki idanaaber rõõvis ka nendelt pea 13 % territooriumi, mille on osanud ära lagastada ja millega ta nagunii

midagi mõistlikku ei oska peale hakata, aga tagasi ka ei anna. Kogu selle päeva ettevõtmiste korraldajatele ka siinkohal suur tänu! Ning lõpuks on hea meele tõdeda, et sellest tähtsast ja toredast, ehkki pisut külmavõitu, päevast võttis osa ka hulka koolinoori, kellele see oli väga vajalik mitteformaalne ajalooõpe.

Rein Kikas

Kärstna lahingumängu juba 21 aastat järjest

Vabadussõja Kärstna lahingutest möödus jaanuari algul 95 aastat. Noorkotkad ja kodutütred on seda ajalooüritust tähistanud lahingumänguga kunagisel võitlusväljal alates 1993. aastast. Kuna Kärstnas on Vabadussõja langemälestussammas, mis taastati 1989. aastal, ka rahva mälu kohapealsete lahingute osas virgutanud, peeti lahingumängu korraldamist endastmõistetavaks. Kärstna kool on alati võimaldanud mängijatel end majas soojendada ning kookad, kulda väärt inimesed, on katnud laua. Esimestel aastatel piirduti kohalike kotkanoortega ning teiste õpilastega, kuivõrd aga osalejate huvi sõjamängu vastu oli suur, muutus see mäng Sakala Maleva Noorte Kotkaste ning Kodutütarde iga-aastaseks esimeseks (tavaliselt 2.-6. jaanuaril, kunas toimusidki toonased Kärstna lahingud) spordisündmuseks. Seega andsid ajalooliste lahingute aeg, lahinguvälja, langemälestussammas ja kunagine uhke mõisahooned, mis oli mitme päeva jooksul lahingute keskmeks, sportimisele mõjuka tausta. Algul piirdusid noored kuni 10 kilomeetrilise koormusmatkaga lahinguväljal, kus jahimehed ja kaitseliitlased olid moodustanud ka lõkse ja varitsusi ning kus tuli roomata, varjuda, siduda ja kanda haavatuid aga ka anda tuld „punastele“. Viimastel aastatel on noorkotkaste juhid pannud rõhu võistlustele, kus tähtis on tulemus, nii aeg kui saavutatud punktid. Kõik lahingumängud on alanud Kärstna koolimajas, kus osalejatele on üles seatud väike näitus Kärstna lahingu kohta ning selgitatud nii Vabadussõja kui Kärstna lahingute kulgu ja tähtsust. Niisugusel spordipäeval, mille valgustusiva sees, on suurem kasvatuslik mõju kui spordil ilma selleta. Paraku on selletaolisi üritusi kotkanoortel suhteliselt vähe, sest noortehamid ei jõua

pahatihti meelelahutuslikust stiilist kaugemale. Lahingumängust on korduvalt kirjutanud ajaleht Sakala ning muidugi Oma Maa. Laiem teatavaks saamine ja huvi panid ühe eelmise maleva pealiku kpt Mati Mummi mõtlema Vabadussõja paikade külastamisest laiemalt. Koostöös läti Zemessardzega pandi kokku Vabadussõja radade skeem, mis hõlmas ka Põh-

ja-Lätit. Esimene õppereis tehti 2000. aasta kevadel. Aastate jooksul on peale kotkanoorte Vabadussõja radadel käinud ka niisugused koolid, kus Kodutütred ja Noori Kotkaid ei tundudki. Neid õpisõite pidurdas oluliselt bensiini kallinemine, kuid päris ununenud pole need tänini. Kärstna lahingumängus on osalenud juba kaks põlvkonda. Poiste-plikadena 90ndate algul

tegutsenud noortest on saanud juba isad-emad tänastele tegijatele. Kunagise lahinguväljale on 21 aasta jooksul oma jäljed jätnud üle tuhande noore. Tänavu olid väljas 58 Sakala Maleva kotkanoort oma instruktorite Tiina Otti ja Henri Paavoga ning rühmajuhidega. Noored võistlesid 3-liikmeliste rühmadena. Üks võistlusaladest oli muidugi lõkke süütamine kui eluliselt tähtis talvine tegevus. Tagasivõttes korras selgus, et peaaegu iga lõkke süütis ning noored jäid ka kogu päevaga rahule.

I koha pälvivad alljärgnevad võistkonnad:
Kodutütarde noorem võistlusklass (-12a)
Rukkililled rühma võistkond (Meery Eero, Carmen Einstein, Eva Lotta Metsa)

Kodutütarde vanem võistlusklass (12+)
Paistu rühma võistkond (Lisette Põrk, Eleriin Lössov)

Noorkotkaste noorem võistlusklass
Nutikad Rebased rühma võistkond Väikesed rebased (Eero-Sten Põldmaa, Eric Victor Mettus, Bruno Pugal)

Noorkotkaste vanem võistlusklass
Tasuja rühma võistkond (Tõnis Toom, Jüri Uluots, Kris-Gregor Edo)

Kõiki mängu näinuna võib allakirjutaja kinnitada, et seekordne oli ülipõhjalikult ette valmistatud. See kehtib ka mängu- ja lahinguvälja kohta, mis säras härmatises ning päikeses ja peegeldus noorte „sõdalaste“ silmist vastu veel kojusõidulgi. Ühise kiidu ja tänu lahkuse eest pälvib Kärstna koolimaja perenaine, direktor Anu Roht.

Priit Silla, ajaloo poole eest hoolitseja

Kaitseliidu meistrivõistlused suusatamises

• Liisel Pöder

• Katrin Kahu

• Kaspar Lind

Esimese veebruari varahommikul korjas Sakala maleva roheline väikebuss meie parimad suusatajad kokku ja võttis suuna Valgehobusemäe suusakeskuse poole. Toimimas oli Kaitseliidu iga-aastane mõõduvõtt murdmaa suusatamises. Esindatud olid peaaegu kõik malevad ning mõnes vanuseklassis pandi välja koguni mitu võistkonda.

Sakala malevast olid esindatud järgmised võistlejad:
D12 võistlusklassis: Liisel Pöder
H12 võistlusklassis: Oskar Lind, Kaspar Lind, Eric Victor Mettus
D17 võistlusklassis: Katrin Kahu, Karolina Pugal, Lisette Põrk
H35 võistlusklassis: Alvar Pähkel, Maido Martsik

Esimesena astus võistlustulle D12 võistlusklassis Liisel Pöder. Liisel alustas 1,25 km distantsi väga energiliselt ning suutis hoida head tempot kuni lõpuni. Tulemuseks oli tugev 7. koht.

Järgmiseks oli D17 võistlusklassi kord. Sakala maleva kodutütardest startis esimesena Katrin Kahu, kes oli võtnud kindlaks sihiks tulla poodiumi kõige kõrgemale astmele. Teisena startis Lisette Põrk ning mõni võistleja hiljem ka Karolina Pugal. Distsants, mis tuli läbida oli 3,75 km ning hoolimata mitte kõige kergemast rajast suusutati hambad risti peaaegu täistuuridel ning rajale jäetud energia tasus ka ennast ära. Tulemuseks Lisette 9. koht, Karolina 5. koht ja Katrini 1. koht. Kusjuures Katrin edestas teist kohta

rohkem kui minutilise vahega. Kõikide tugev esitus andis ka tükiduke arvestuses võistkondliku 2. koha. Edasi jätkus poiste võistlus. Sellel aastal oli poiste seas väga tugev konkurents ning esikolmikusse sõitmiseks pidi kõik õnnestuma. Poisid andsid endast rohkem kui 100% ning jätsid kõik, mis neil sel päeval anda oli, rajale. Tulemuseks Kaspari 7. koht, Oskari 8. koht ja Ericu 13. koht. Kusjuures Eric oli sellel talvel suuskadel esimest korda. Võistkondlikult jäädid napilt esikolmikust välja neljandale kohale. Meeste klassis sai Sakala maleva esindusest 7. koha Maido Martsik ning Alvar Pähkel lõpetas võistluse 10. kohaga. Üldarvestuses jäädi Järva maleva järel neljandaks. Eraldi tuleb välja tuua Sakala maleva noorte ühtset võistkonna tunnet. Nimelt noored, kes parajasti ei võistelnud elasisel omadele kaasa ning see andis rajal olijatele palju jõudu ja tahet juurde. Kokkuvõttes oligi võistlus seekord üsna keeruline, sest lund on sellel talvel ju vähe olnud ning kõigil on sportlik vorm hetkel kõiguv. Siiski oli tegemist korraldajate ettevõtmisega ning Sakala maleva suusatajad näitasid, et on väga tugevad võistlejad. Oleks meid vaid pisut rohkem, nii, et ikka kõigis võistlusklassides saaks täisarvulise võistkonna välja panna. Jõudu mõtlemiseks ja harjutama hakkamiseks!

Henri Paavo NK noorteinstruktor

Laskepäev Väluste lasketiirus

• Pioneerid Urmas Feldmann ja Olev Kookla ja üks külaline kohvi valmistamas

• Püstolilaskurid tulejoonel

17. jaanuaril 2014. a toimus Väluste lasketiirus Kaitseliidu Sakala Maleva Lembitu üksikkompanii pioneeri- ja tuletoetusrühma laskepäev. Võib öelda, et tegemist on juba traditsioonilise üritusega, mis varasemalt on toimunud ka Lilli lasketiirus. Ürituse peamiseks eesmärgiks on Kaitseliidu liikmete laskeoskuse parandamine. Ka on sellel päeval Kaitseliidu liikmetel võimalik lasketiirus lasta oma isiklikest relvadest. Ja mis samuti tähtis; lasketiiru on oodatud ka külalised ehk inimesed, kes ei ole Kaitseliidu liikmed, kuid tunnevad Kaitseliidu organisatsiooni vastu huvi ja/või soovivad panna proovile oma täpsuse lasketiirus. Pühapäev, mil üritus toimus, oli üks selle talve külmemaid, kuid osalejate rõõmuks päikesepaisteline. Lasketiiru kogunes ca 30 kaitseliitlast ja külalist. Ja nii nagu lasketiirus ikka, algas ka laskepäev osalejate registreerimise ja ohutustehnika instruktoraaziga. Valmistati ette märklauad ja laskekohad ning juba võisidki esimese laskurid tulejoonele asuda.

Huvilised said lasta nii püstolist, jahipüssist, vintpüssist kui ka Kaitseliidu relvastusse kuuluvast automaatrelvast AK4. Paljudele oli esmakordne kogemus viibida ühes Kaitseliidu kaasaegsemas lasketiirus ning teha oma esimesed lasud elektroonilise märklaua pihta. On suurepärane näha iga lasu tabamistäpsust ja vajadusel selle järgi oma tegevust korregeerida. Vahva oli see, et vaatamata külmale ilmale pidas ka elektroonika tuleproovile vastu. Nii mõnedki külalised demonstreerisid suurepäraselt tulistamistäpsust, kuigi hoidsid mõnda relva käes alles esimest korda. Kogu ettevõtmine kulges sujuvalt ja plaanipäraselt, mille eest kuulub tänu korraldajatele. Ja nagu mitmedki külalised hiljem teada andsid, siis see ettevõtmine meeldis neile väga. Ja vähemalt üks nendest külalistest osaleb järgmisel aastal sellel üritusel juba täieõigusliku kaitseliitlasena.

Riho Rei pioneerirühma liige

Karksi malevkond pidas aastakoosolekut

8. veebruari varahommikul kogunesid Karksi – Nuia Kultuurikeskusesse Karksi malevkonna kaitseliitlased ja Sakala maleva staabi esindajad. Enne suure koosoleku algust pidas malevkonna juhatus veel välikoosoleku, et võtta vastu neli uut liiget. Kõik uued tulijad õpivad Abja Gümnaasiumis, kus õpetatakse ka riigikaitse aluseid. Koosoleku avasõnad ütles malevkonna pealik, lipnik Ervin Tamberg ja viis siis läbi kõik koosoleku toimumiseks vajalikud protseduurid. Seejärel andis ta sõnajarje maleva staabiülemaale major Andrus Tiitusele. Major Tiitus rääkis maleva väljaõppe kavast, peatudes suurematel maleva ettevõtmistel käesoleval aastal. Oma sõnavõtu lõpetas ta lühiülevaatega noorteorganisatsioonide tööst Kaitseliidu uue seaduse valguses. Uue seadusega läbiviidav lapsevanemate küsitlus, kas tema laps võib olla relvi käsitleva organisatsiooni liikmeks, viib noorteorganisatsiooni ridadest hulga liikmeid, kuid mitte ainult sel põhjusel vaid tegelikult on noortejuhtide puudusel mitmed rühmad jäänud kiratsema või n.ö. omapäi tegutsema ja ka see on noorte tegevust pärssinud ning nn. surnud hingi tekitanud. Major Kikas küsis, miks on vaja sellist bürokraatiat, kuna Kaitseliidu noorteorganisatsiooni astudes oli lapsevanema luba juba olemas? Küsimusele vastas kapral Raul Astel, kes kuulub Noor Kotkaste organisatsiooni juhatusse ja keskkogusse. Ta selgitas, et see probleem kerkis üles Euroopa Liidu direktiivi tõttu, mis keelab liikmesriikidel kasvatada laps-sõdureid. Meile tundub see ülepaistatud bürokraatiana aga me peame arvestama Euroopaga. Major Kikas küsis, et kas siis noored skaudid ja gaidid on ka lapssõdurid, kuna nad kasutavad looduskeskkonnas samuti relvi, nimelt külmrelvi? See küsimus jäi kahjuks vastuseta ja päevakorras mindi edasi. Sõna sai Karksi malevkonna pealiku abi Ants Kalam 2013. aasta Karksi malevkonna parima noorkaitseliitlase väljakuulutamiseks. Teda assisteeris eelmise aasta parim noor, Margit Sillaste,

kes andis üle tema valduses olnud rändauhinna. Parimaks nooreks aastal 2013 tunnustati Triin Lutter, kes sai rinnamärgi nr.4 omanikuks ja aastaks enda valdusesse ka rändava auhinna. Järgnevalt sai sõna ettekandeks malevkonna pealik lpn Ervin Tamberg. Ta alustas oma sõnavõttu ülevaatega malevkonna isikkoosseisust. Pealiku sõnade kohaselt kuulub tänasel päeval malevkonna koosseisu 285 liiget ja saalis peaks neist viiema vähemalt 86 aga tegelikult on neid pisut tagasihoidlikumalt. Aastast-aastasse räägitakse üht ja sama, miks pole meie kaitseliitlastel kohusetunnet, miks nad ei tule kohale kasvõi ainsalgi korral aastast? Miks ei taheta enam astuda Kaitseliitu, kuigi meie malevkond on näinud suurt vaeva enda tutvustamiseks? Kes oskab neile küsimustele vastata? Malevkonna pealik sõnas, et ta austab neid kaitseliitlasi, kes on kohale tulnud ja arutavad meiega tulevikuküsimusi. Ta lisas, et on optimist ja arvab, et me jõuame jälle selleni, et kaitseliitlane olla on auasi ja meie read täienevad jõudsalt uute liikmetega. Sellega on lühidalt kokku võetud pealiku mõtted. Asjaliku ettepaneku malevkonna töö paremaks korraldamiseks tegi vbl Jaak Põldma. Ta pakkus, et me peame olema kogu aeg nõ. pildil ja selleks tuleb meil ära kasutada ka kõiki võimalikke tähtpäevi alates 3.jaanuarist, kui tähistatakse „Vabadussõjas võidelnute mälestuspäeva“, 2. veebruari – „Tartu rahulepingu aastapäeva“, 24. veebruari – „Eesti vabariigi iseseisvuspäeva“ jne. Kõigil neil päevadel peaks

meie vormis esindused olema väljas ja seda mitte ainult Karksi – Nuia, vaid ka Abjas, Hallistes, Kärsnas, Mustlas ja igal pool mujal, kus seisavad Eesti Vabadussõja mälestusmärgid. Seejärel võttis sõna leitnant Valdur Kiik, kes rääkis noorte tegevusest ja kiitis malevkonna piirides tegutsevaid noortejuhte – v-vbl Meelis Eelmaad ja kpt Enno Teiterit, kes ka sel päeval viibis noortega metsas. Ltn Kiik jätkas: „Õeldakse, et pole mõtet olla kinni minevikus, vaid peame olema suunatud pilguga tulevikku ja otsima sealt uusi väljakutseid! See on küll õige aga ilma ajalugu tundmata ja teadmata, uskuge mind, see meil ei õnnestu. See, et me pealiku käsu kohaselt paneme aualvesse mõne kaitseliitlase, asetame sinna lillekimbu, on kõik ilus ja õige aga ... Aga me kõik daamid ja härrad kaitseliitlased, kui me tahame, et see järjepidevus säiliks, tulge ja asetage ka ise küünal ja vaadake, palju saab siis neid tulukesi ja mälestusi. Tulge koos laste ja lastelastega ja rääkige neile, miks see kõik nii on ja mida see kõik meile tähendab. See kohustus, kallid võitluskaaslased, on kanda edasi järjepidevust, sest neid, kes võitlesid Vabadussõjas, kahjuks enam ei ole meiega. Samal teemal kõneles ka Ants Kalam, kes nentis, et nii 3. jaanuari kui 2. veebruari ei kiputagi enam pidama tähtpäevadeks. Meile, kaitseliitlastele, kes on kutsutud jätkama nende meeste ja naiste püha üritust, kes võitlesid Vabadussõjas, on lausa kohustus neid tähtpäevi meeles pidada ja tähistada. Peale nimetatud tähtpäevade

on aga kasvõi veebruariski veel teisi malevkonda puudutavaid tähtpäevi. 9. veebruaril täitub 24 aastat Karksi malevkonna taastamisest ja 17. veebruaril 24 aastat Eesti Kaitseliidu taastamisest. Ka neid tähtpäevi võiksime edaspidi tähistada! Järjekorras sai sõna kapral Raul Astel, kes tõdes, et see vaatepilt, mis saali vaadates avaneb, on kurb! Ta küsis, et milles on siis asi kuna paljud kaitseliitlased väidavad, et nad ei saa e-posti saadetisi kätte? Kas pealikud neid ikka üldse saadavad? Ta ütles arvavat, et teabe halvas liikumises peitub ka üks põhjustest, miks osalus ka erinevatel ettevõtmistel nii õppustel kui muus osas on kesine. Major Andrus Tiitus tuletas veel kõigile meelde, et paljudel Kaitseliidu tegevliikmetel on läbimata sõduri baaskursus ja lubas, et selliste kursuste korraldamine tuuakse kaitseliitlastele lähemale, nii et inimesed ei peaks kaua kodust eemal viibima. Samuti peaksid kõik pealikud läbi tegema vähemalt nooremallohvitseri kursused, et tagada sõjaliste ülesannete ladusam täitmine. Loeti ette revisjonikomisjoni koosoleku protokoll nr 4, millest selgus, et 2013 aastal maksis liikmemaksu vaid 10% Karksi malevkonna liikmetest! Juhatus käis koos 10 korda, ja ühel korral peeti koosolek elektrooniliselt. Protokollist ilmnes, et malevkonna relvuril puudub ülevaade malevlaste käes olevatest relvadest. Järjenesid ettepanekud puuduste kõrvaldamiseks. Toimuse ka juhatuse kauem olnud liikme ümbervalimine ja juhatuse asendusliikme valimine. Valimiste tulemusena valiti juhatusse tagasi vanemveebel Harri Mäesalu ja asendusliikmeks leitnant Valdur Kiik. Peale koosoleku otsuse projekti kinnitamist otsusena ootas kõiki osalejaid kohvilaud värskete pirukatega ja saiakestega ja kus sai vahetult suhelda maleva staabiülema ja vahetada mõtteid ka omavahel.

Ants Kalam
Karksi malevkonna pealiku
abi, teavituspäeal

Me ise loome traditsioone

Taas kord olime kutsutud Kolga-Jaani rahvamajja Tartu rahu 94. aastapäeva tähistama. Kui ma aastajagu päevi tagasi Naiskodukaitse Sakala Ringkonna kodulehel kirjutasin, et on meeldiv kui sinu tegemisi naiskodukaitsejana nii hinnatakse ja samasse kohta jälle tagasi oodatakse, siis ka tänava võib tõdeda – traditsioon jätkub! Peasinejateks olid seal sel aastal Viljandi muuseumi direktor ja ajaloolane Jaak Pihlak ning paljude raamatute autor Heiki Raudla. Jaak Pihlak rääkis väga huvitavalt Tartu rahu sõlmimise tagamaadest ja seostest tänapäevaga. Samuti oli tal kaasas originaaltrükiseid tollest ajast. Heiki Raudla tutvustas oma töid ja tegemisi. Ta on paljude isiku- ja kodulooliste raamatute autor. Põhjalikumalt rääkis ta kultuurilis-kirjanduslikust kogumikust Sakala kalender,

mis on ilmunud juba 25-el aastal. Sain teada, et Sakala kalendrite artiklite loendiga saab tutvuda ka Viljandi muuseumi kodulehel. Rõõmsat elevust tekitasid ka Raudla humoorikad pajatused tavaelust. Meeleolu aitasid luua Sakala Ringkonna kodutütre oma imeilusa laulu ja kena päevakohase tantsunumbri. Kindlasti ei saa ka kiitmata jätta kohalike naiste poolt ettevalmistatud kohvilauda maitsvate suupistetega. Lõpetuseks sobib tsiteerida Heiki Raudlat: „Sõpru ja tegevust peab inimesel olema!“. Usun, et nii sõpru kui tegevust tollel pühapäeval Kolga-Jaani rahvamajja kogunenutele jagus.

Ene Sügav
NKK Sakala Ringkonna
avalike suhete grupijuhi abi

Vene lennukid harjutasid õppustel Rootsi pommitamist tuumarelvadega

Möödunud aasta varakevadel korraldatud õppustel harjutasid Vene pommilennukid Rootsi sõjaliste objektide pommitamist tuumalõhkepeadega varustatud raketidega, kirjutas Rootsi ajaleht Expressen käesoleva aasta jaanuarikuu alguses. Ajalehe andmetel asusid kahe Tupolev-tüüpi pommilennuki treeningsihtmärgid pealinna Stockholmi ümbruses ja Rootsi lõunapiirkonnas. Üks sihtmärkidest oli nähtavasti Rootsi raadioluurekeskus. Rootsi riigipiiri lähedal harjutanud raskepommitajaid saatis neil hävituslennukit.

Sakala maleva sünnipäevalised veebruarikuul

Leida Leiur	86
Juhan Tasak	75
Taivo Varik	25
Maarjaliis Türik	20

OMA MAA

Tellimisnumber 00911

Toimetus	KL Sakala Malev Peetrimõisa 71073 Viljandimaa
Väljaandja	Kaitseliidu Sakala Malev pealik mjr Kalle Köhler, lauatel 717 9201, faks 717 9200 Rein Kikas 5331 3274, e-mail: rein.kikas@mail.ee
Toimetajad	Tiina Ott 5855 5092, 717 9217 e-mail: tiina.ott@kaitseliit.ee

Trükk OÜ Vali Press, Põltsamaa

Kaitseliitlaste lõõgastushetked

Tavapärane on see, et Kaitseliidu liikmed kohtuvad üksteisega kindlasti vaid erinevatel sõjalise väljaõppe harjutustel, kuhu abikaasadele ja lastele otsest juurdepääsu ei ole. Ja kuna sellised kokkusaamised leiavad reeglina aset nädalavahetustel, siis tekib õigustatud küsimus, et millal leiab üks aktiivne kaitseliitlane aega oma pereliikmetega koos olla ja midagi vahvat ette võtta.

Nii ongi Kaitseliidu Sakala Maleva Lembitu Üksikkompanii tuletetoetusrühma aktiivsed liikmed organiseerinud juba mitmete aastate jooksul oma liikmetele ja nende peredele vahvaid peoõhtuid ja teisigi kokkusaamisi. Ja ega seegi aasta teistmoodi ei alanud. 10.jaanuari õhtul kogunesid Suure-Jaani linnas asuvasse Arturi Juures nimelisse kohvikusse vahvad kaitseliitlased oma kaaslastega. Tulijad olid loomulikult tuletetoetusrühma

• Lõbusad, kuid pingelised hetked teatevõistluselt

liikmed aga ka sama kompanii pioneeriid, kes viimastel aastatel on heal meelel osalenud nendel ettevõtmistel. Nii nagu pidulikud ettevõtmised ikka, algas ka see koosviibimine sõnavõttudega. Tuletetoetusrühma pealik n-vbl Ove Ainsalu ja pioneeriühma pealik Risto Karu võtsid lühidalt kokku 2013.a. tegemised ja kordaminekud ning tänasid oma

rühmade liikmeid Kaitseliidu tegevusse tehtud panuse eest. Sellel järgnevalt lasti kõlada šampanja pokaalide kõlinal ja istuti ühise pika laua taha head ja paremat maitsma. Selle eest, et kokkusaamine väga tõsiseks ja ainult sõõma-peoks ei kujuneks, hooldis õhtujuhi ametit pidav Kõo valla kultuuritöötaja Katre Saar.

Riho Rei
pioneerühma liige